

Vergaderjaar 2003–2004

29 200 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2004

Nr. 13

BRIEF VAN DE MINISTERS VOOR BESTUURLIJKE VERNIEUWING EN KONINKRIJSRELATIES EN VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 februari 2004

Ter gelegenheid van het tripartiete overleg tussen de drie landen over de rechtshandhaving op 7 januari jongstleden brachten de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie een werkbezoek aan de Nederlandse Antillen. Voorafgaande aan het bezoek aan de Nederlandse Antillen bracht de minister van Justitie een kennismakingsbezoek aan Aruba.

1. Tripartiete overleg

In het tripartiete overleg hebben de ministers van Justitie van de drie landen en de minister voor BVK gesproken over tal van onderwerpen op het terrein van de rechtshandhaving. Het overleg was goed constructief, verliep in een goede sfeer en heeft geleid tot een aantal afspraken die invulling geven aan de verdere intensivering van de samenwerking op het terrein van de rechtshandhaving tussen de landen. Belangrijke onderwerpen in het overleg waren de totstandkoming van de programma's Rechtshandhaving en de bestrijding van drugsmokkel. In het overleg is gesproken over de programma's Rechtshandhaving die de landen in voorbereiding hebben. Aruba zal op korte termijn een criminaliteitsbeeldanalyse maken om de prioriteiten en activiteiten voor het programma te kunnen bepalen. Met de Nederlandse Antillen hebben wij een gezamenlijke verklaring ondertekend waarin afspraken zijn gemaakt over de totstandkoming van het Antilliaanse programma en de middelen die uit Hoofdstuk IV van de Rijksbegroting beschikbaar zullen worden gesteld voor de uitvoering van dit programma. Voorts zijn afspraken gemaakt dat bepaalde projecten dit jaar al voor financiering in aanmerking komen vooruitlopend op het programma. Uitgebreid is stilgestaan bij de bestrijding van drugsmokkel tussen de landen. Minister Donner heeft de maatregelen die hij in zijn vijfde voortgangsrapportage drugsmokkel Schiphol heeft aangekondigd, toegelicht. Voorts zijn er tussen de Nederlandse Antillen en Nederland afspraken gemaakt over de intensivering van de informatie-uitwisseling (over bijv. maatregelen, vang-

sten, modus operandi), en over de afstemming van maatregelen ter bestrijding van drugssmokkel.

Tijdens het overleg stelde de Arubaanse minister van Justitie, de heer Croes, de Kustwacht aan de orde, en meer in het bijzonder de effectiviteit van de Kustwacht. In het overleg is herhaald dat de Kustwacht de volledige steun heeft van de drie landen. De commandant van de Kustwacht bereidt thans plannen voor om de effectiviteit van de Kustwacht verder te vergroten. Deze plannen zullen te zijner tijd na bespreking in de kustwachtcommissie worden voorgelegd aan de Rijksministerraad.

Ten aanzien van het uitvoeren van zogenaamde pre-boardingcontroles voor minderjarige Antillianen die naar Nederland willen reizen, heeft de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen aangegeven dat thans personeel hiervoor wordt opgeleid. Hij verwacht dat de controles vanaf april kunnen worden uitgevoerd. Met betrekking tot de erkenning van in Nederland gesloten huwelijken tussen personen van gelijk geslacht (op basis van artikel 40 Statuut) is vastgesteld dat er hierover thans in de Nederlandse Antillen een beroepszaak aanhangig is gemaakt bij de administratieve rechter. De ministers van Justitie van zowel de Nederlandse Antillen als Aruba hebben aangegeven dat de uitspraak die in deze zaak gedaan zal worden in de respectieve landen ten uitvoer gelegd zal worden.

Voor de overige onderwerpen en afspraken verwijzen wij kortheidshalve naar de bijgevoegde besluitenlijst van het overleg¹.

2. Kennismakingsbezoek Aruba

Voorafgaande aan het tripartiete overleg heeft de minister van Justitie een kennismakingsbezoek gebracht aan Aruba. In Aruba heeft de minister kennismakingsgesprekken gevoerd met Gouverneur Koolman en minister-president Oduber. Ter voorbereiding van het tripartiete overleg is gesproken met minister van Justitie Croes. In dit gesprek heeft minister Donner de Nederlandse maatregelen om drugssmokkel vanuit het Caribische gebied tegen te gaan, toegelicht. Door minister Donner is voorts het belang aangegeven van een gedegen probleemanalyse om te bezien welke verbeteringen op het terrein van de rechtshandhaving in Aruba noodzakelijk zijn. Financiële bijdragen van Nederland zullen alleen kunnen lopen via het op te stellen programma Rechtshandhaving waarover de landen in september 2003 een protocol ondertekenden.

Het bezoek aan Aruba is voorts gebruikt om een beeld te krijgen van enkele onderdelen van de rechtshandavingsketen in Aruba. In dat kader zijn bezoeken gebracht aan het Korrektie Instituut Aruba (gevangenis) en de luchthaven Reina Beatrix en is informeel gesproken met vertegenwoordigers van politie en de rechterlijke macht.

3. Werkbezoek Curaçao

De ministers voor BVK en van Justitie hebben en marge van het tripartiete overleg gesprekken gevoerd met Gouverneur Goedgefrag van de Nederlandse Antillen en de minister-president van de Nederlandse Antillen, mw. Louisa-Godett. Met hen is in algemene zin gesproken over de ontwikkelingen in de Nederlandse Antillen en de rechtshandhaving in het bijzonder. Met minister van Justitie Komproe is ter voorbereiding van het tripartiete overleg gesproken. Van die gelegenheid is gebruik gemaakt om minister Komproe aan te spreken op zijn opdracht aan het Openbaar Ministerie om een onderzoek (overheidsnv's) van het RST over te dragen aan de landsrecherche. Minister Komproe heeft aangegeven dat lopende onderzoeken door het RST afgerond zullen worden. Minister Komproe gaf voorts aan dat hij er de voorkeur aan gaf dat in het vervolg integriteitsonderzoeken door de Landsrecherche zouden worden uitgevoerd. Voor-

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

eerst zal het RST zich richten op de aanpak van georganiseerde criminaliteit. Wij hebben gezamenlijk vastgesteld dat fraude- en integriteitsonderzoeken binnen de taakomschrijving van het RST vallen en dat dus niet is uitgesloten dat het RST in de toekomst dergelijke onderzoeken uitvoert. Het belang van betrokkenheid van het RST hebben wij benadrukt. Wij verwijzen in dit kader naar onze antwoorden op de vragen van de leden Rijpstra en Griffith van 16 december 2003 (kenmerk 2030404950).

Tijdens het bezoek heeft minister Donner aan de ministers van Economische Zaken en van Financiën van de Nederlandse Antillen de voorgenomen maatregelen in het kader van het plan van aanpak drugssmokkel Schiphol toegelicht. Meer in het bijzonder kwamen de maatregelen met betrekking tot de luchtvaartmaatschappijen aan de orde en de economische gevolgen die deze kunnen hebben voor de Nederlandse Antillen. Beide ministers van de Nederlandse Antillen gaven aan zich hiervan bewust te zijn en zegden hun medewerking toe bij het intensiveren van de maatregelen op luchthaven Hato.

Om een indruk te krijgen van de stand van de rechtshandhaving in de Nederlandse Antillen hebben wij samen met minister Komproe bezoeken gebracht aan de luchthaven Hato en de politiecellen Rio Canario, waar met Nederlandse financiële steun slikkersfaciliteiten zullen worden gevestigd. Op luchthaven Hato vond in het bijzijn van minister van Financiën De Lannooy een demonstratie van de bodyscan plaats. Tevens is een bezoek gebracht aan de Kustwacht, alwaar zowel met de leiding van de Kustwacht als met vertegenwoordigers van het RST is gesproken over de bestrijding van de georganiseerde drugscriminaliteit.

Nog voor het tripartiete overleg ontstond in enkele media ophef over de lunch die wij met de top van het Antilliaanse Openbaar Ministerie hebben gebruikt. Wij hechten eraan hier op te merken dat het ook bij eerdere bezoeken van de Nederlandse minister van Justitie gebruikelijk was dat gesproken werd met het Openbaar Ministerie. Een belangrijk deel van de officieren van justitie in de Nederlandse Antillen zijn uitgezonden Nederlandse ambtenaren. Vanuit de gedachte van zorgvuldig personeelsbeleid wil de minister van Justitie zich vergewissen van de ontwikkelingen binnen het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Ambtenaren van het departement van Justitie van de Nederlandse Antillen waren bovendien van tevoren op de hoogte van deze informele lunch in een openbare gelegenheid. Wij hebben heeft minister Komproe onze excuses aangeboden voor het feit dat hij zelf niet op de hoogte was gebracht van deze ontmoeting. Overigens is aangegeven dat wij van oordeel zijn dat bewindslieden in het Koninkrijk de ruimte moeten hebben om van gedachten te wisselen met diverse personen en organisaties in andere delen van het Koninkrijk; dit geldt dus evenzeer voor Antilliaanse en Arubaanse bewindslieden bij bezoeken aan Nederland. Dit laat echter onverlet dat het ministers vrij staat om hierover nadere afspraken te maken met de personen waarvoor zij politieke verantwoordelijkheid dragen. De kwestie was voor ons, en naar ons oordeel ook voor minister Komproe, afgedaan. Wij hebben overigens met zorg kennis genomen van uitlatingen van de zijde van de regering van de Nederlandse Antillen over de aard van deze lunch en onze intenties terzake. Wij achten dergelijke uitlatingen schadelijk voor de rechtshandhaving en voor de relaties binnen het Koninkrijk. Berichten als zou minister Komproe vanwege bedoelde ontmoeting geen vertrouwen meer hebben in de Procureur-generaal en daarom aansturen op schorsing of ontslag, lijken inmiddels op een misverstand te berusten. Wij volgen kritisch de ontwikkelingen rond deze kwestie.

4. Werkbezoek Sint Maarten

Na het tripartiete overleg heeft de minister van Justitie een werkbezoek gebracht aan Sint Maarten. Minister Komproe was in de gelegenheid om gedeelten van het werkbezoek bij te wonen. De rechtshandhaving in de Nederlandse Antillen is een verantwoordelijkheid van de Landsregering. Het bezoek was bedoeld voor een oriëntatie op de rechtshandhaving op Sint Maarten en een kennismaking met de Gezaghebber, tevens plaatselijk hoofd van de politie. Op Sint Maarten zijn onder andere de politie, de luchthaven, de Kustwacht en de gevangenis bezocht en is gesproken met een vertegenwoordiger van het Openbaar Ministerie. Tevens vond er een kennismakingsgesprek plaats met de sous-préfet van het Franse deel van St Maarten (Saint Martin). Opvallend element in het gesprek met het bestuurscollege was het pleidooi van het bestuurscollege om de rechtshandhaving op het niveau van het Koninkrijk te organiseren. In het kader van de evaluatie van het Statuut zal dit pleidooi worden meegenomen.

5. Werkgroep Bestuurlijke Financiële Verhoudingen

En marge van het tripartiete overleg heeft de minister voor BVK met de minister-president van de Nederlandse Antillen en de minister van Constitutionele en Binnenlandse Zaken, de heer Cova, gesproken over de werkgroep Bestuurlijke en Financiële verhoudingen. Gesproken is over de onduidelijkheid over de passage «werkzaam staatkundig verband» in het op 29 oktober 2003 ondertekende protocol. Nog tijdens de reis heeft de minister voor BVK aan minister Cova, en aan de eilandbesturen schriftelijk bevestigd dat deze passage, wat hem betreft, een vergaande hervorming van het Antilliaanse staatsverband in het geheel niet belemmert. Statuutwijzigingen moeten echter in een tweede fase door de Commissie Evaluatie Statuut worden voorgesteld. De minister voor BVK heeft uw Kamer hier eerder over geïnformeerd. Minister Cova is verzocht om op korte termijn een kandidaat-voorzitter voor te dragen die kan rekenen op steun van alle betrokkenen. Tevens worden de eilandgebieden uitgenodigd om op korte termijn een voordracht van leden te doen aan de Nederlandse Vertegenwoordiger te Willemstad en aan minister Cova.

De Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties,
Th. C. de Graaf

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner